

աւարիցէ զնոսա ի հրահանգս
կուռանդաց միցել ընդ
ստիպանսն. եւ յաղթու-
թեանն ուշ առնել խա-
տիցէ եւ վասն նորա քննել,
մինչև գինսն անգամ ար-
համարել, զի մի բնու ան-
յաղդու թեան գիպիցին:

6. Արդ, որ պնդութեամբ
զմեկարարութիւնս վարդա-
պետին ի մօր ունիցէ եւ
զնան յաղթութեանն, զեր
ի վերջ լինիցի տաղանին,
եւ ուրախութեամբ տա-
րեւ զգրպանի առ վարդա-
պետին չաստնիցէ, եւ նշա-
նակ ձնուութեան՝ զգար-
տու ընդին տաղանին առ
նա բերիցէ: Այս եթէ որ
զգարտուսցն զմտաւ ոչ
ածիցէ, եւ զձնութեանն
ընդ տաղանին ի մտաւցծոս
առնիցէ, եւ բնու իսկ յաղ-
թութեանն ոչ ցանկանայցէ,
կորսանի վարդապետի յա-
խոյանէ անտի, նկուռ լեւ
եւ հարկաւ, յիրաւի պիտու-
հետեւ թշնամանի. զի քրդ-
ան թեան մարտին ոչ կա-
րայ տանել:

7. Դիպիւնէ եւ զՎտու-
ծոյ իմանամ, թէ իւրովք
պատու իրանք վառէ գե-
ղեցիկ զմարդիկ ի մշտու-
թիւնն իւր տաղանին. զովք
զպատգովն որ ոչ յառեթ
արար զվարդապետութիւն
բարոյ զվարդապետին: Իսկ
եթէ որ յոյնն զՎտու-
ծոյ պատու իրանս համա-
ծոյ պատու միցել ընդ
բանասիրուն մատչիցի,
վարդապետի կործանի. քան-
զի յունի քորիակ յաղթու-
թեանն, յիրաւի կրէ պա-
տուս պատու: Նախիկ պիտի-
սին, զի ոչ նմանեալ ըն-
կերին՝ ձգնեցաւ:

8. Արդ, վասն այնորիկ,
սակմ, թողեալ եւ Վտու-
ծոյ զաստանայ իբրեւ ի
հրահանգս կուռանդաց
յախոյանի կուռել ընդ
անշարժութեան Վտուծոյ: Եւ
ստանայ յաղթեալ ի նո-
ցանէ՝ կործանի, եւ պար-
ծանաւ առաջնայ յաղթու-
թեանն նորա քանդիցին
յայտմուն յայնպիսեանս
մարդման. քանզի ամե-
նէ ին իսկ տարէ ի կուռել
ընդ պատկերին բարոյ, որ
ուսեալ եւ անձնիշխանու-
թեամբ տանել զպաղթու-
թիւնն: Քանզի կուռաւ ար-
կեալ ընդ ստիք մարովք՝
անկեալ գին մեռեալ, առ
ի լուսութեանցն ցանկու-
թեանն ի պարտութեան
մատնեալ: — Վտու լիցի

տաղանից, եւ առաքիցէ
քնոսա ի հրահանգս միցել
ընդ տաղանսն. եւ յաղ-
թութեանն ուշ առնել
խրատիցէ, մինչև գինսն
անգամ արհամարել: զի
լու համարի թէ վասն ա-
նուան բարոր մտանիցին,
քան թէ կեղծանի կայիցն
եւ վատանուն լինիցին:
Եւ նոցա զմեկարարութիւնս
վարդապետին ի մօր եղեալ,
եւ զպարզեւս ընդ յաղ-
թութեանն, զեր ի վերջ
լինիցին տաղանին, եւ
պատկիցի առ վարդապետին
հաստնիցն, եւ նշանակ
ձնուութեան ընդ տաղանին
առ նա զպատուս բերիցին:

Այս եթէ զգարտուսցն
զմտաւ ոչ ածիցէ,

եւ յաղթութեանն եւ պատկի
ոչ ցանկանայցէ, եւ
կործանի վատանուն յա-
խոյանէ անտի:

Եւստի պիտուհետեւ թշնա-
մանին եւ տանիին, եւ մա-
հու պատիժ փոխանի ընդ
զատուութեանն կրէն:
Դիպիւնէ եւ զՎտուծոյ
պատու իրանք վառէ գե-
ղեցիկ զմարդիկ՝ առ ի
պատկիցի զպաղթեալն եւ
յայտել թէ առնելոյ զպատա-
սեանն:

Իսկ եթէ որ յոյնն զՎտ-
ուծոյ պատու իրանս հա-
մարիցի, յործամ միցել ընդ
բանասիրուն մատչիցի,
վարդապետի կործանի. քան-
զի յունի զնշանակա յաղ-
թութեանն, եւ յիրաւի
կրէ պատիժ: Կատու Նախիկ
պիտիսին, զի ոչ նմանեալ
ընկերին՝ որ կուռնեալ եւ
յաղթեալ:

Արդ, վասն այնորիկ
թողեալ եւ Վտուծոյ զա-
տուսի իբրեւ ի հրահանգս
կուռանդաց յախոյանի, զի
յործամ ի նշանակա
նեալս իւր կուռել եւ յաղ-
թեցն նմա՝
զպարտեւ առաջնայ
զմարտութեանն նորա քա-
նդիցին յայտմուն յայնպի-
սեանս մարդման, որ լուս-
ութեանցն ցանկութեամբ
պարտիցն գնաւ, եւ նշան
յաղթութեան քնահաստա-
կութեանն կանգնիցին:

Քանզի կուռաւ արկեալ ընդ
ստիք մարովք՝ անկեալ
գին մեռեալ, եւ կործանի՝
առ ի լուսութեանցն ցան-
կութեան միցել ի պարտու-
թիւն մատնեալ:

կատարած ինքրոյ զարեւն
ԻՐ. 1. Եւս. Այլ վասիմ
վերտարի ի ինքրոյ չի գեղար-
գալ, եւ նշնպէս եւ գրեզ
աղաւաճ՝ ի կատարուած ա-
ծել զպա ինքրոյ. եւ զինչ
իցեն պատահա՞ց՝ զի հիւզ
պիժմ իցէ, որ երբեմն չէր,
սաս իմ համարակ: Չի
եթէ հիւզն ոչ եր ընդ Վա-
տուծոյ, ընդէր վասիմս:
Վտուած գալ զախարհս
առնել:

Ուշ. 2. Զպատմաւ
կամարն Վտուծոյ գտանել
կարծեմ թէ անշնար է
մարդոյ եւ աներոյ իսկ,
զի եւ ոչ մնաց ընկերին
իսկամուտ լինել զկարի-
ցէ: Այլ զի անէր ամենայնի
զպարտիք ինչ պտուգ պի-
րոյն՝ որ առ մարդիկ եւ
ցոյց, մինչև զպարտութիւն
մնաց իւրոց ի բազում իրս
սերմանել. վասն որոյ ա-
նեմ համարակ, զոր ինչ
գիտեն կարծիցեմ:

Եզնիկ է՝ 236-9:

Գ. Յ. Յ. Արդ, սակմ՝
եթէ բազում պատմաւ
էին Վտուծոյ որով պատ-
շա՞մ էր նմա գալ զպա-
րածան առնել:

Դսիք զմարտարութեանն
իսկամուտ թիւն չէր պարտ
զատարի թողուլ. զի մի
երբեւ. զպարտ գտանիցի
հօրոյն, առ ի չկարիցի առ-
նել զպիտ, զորոց իսկա-
մուտ թիւնն լինեան ու-
նէր:

Երկրորդ անգամ՝ քանզի
բարերար էրութեան, չէր
բար: Երբեք պարտութիւն
անողտակար պահէ, եւ
այլ ինչ բազում նման առ-
ցին էր զՎտուծով, վասն
որոց կազմանոյ աշխարհի
արար սկիզբն:

4. Որպէս որ եթէ ճար-
տարու թիւն է իրաց ինչ
գիտիցէ, եթէ զնուազա-
ծու թեանն եւ եթէ քրդու-
կութեանն, եթէ զհիւստու-
թեանն, եւ արքեանք
գործ ինչ չմտնիցի եւ
զմարտարութիւնն չըու-
ցանիցէ, ի զուր ունի զմա-
րտութիւնն, ոչ ստի ոչ
ինքն վայելիցէ, եւ ոչ պի-
լոց զպարտութեանն արու-
ցանիցէ, վասն որոյ պի-
տիսին նման է պիտ՝ որ
նոյ զպիտանին գիտիցէ, պի-
նու զի ճարտարութիւնն

Եւ բազում պատմաւ էին
Վտուծոյ, որով
էին զպարտածան առնել:

Դսիք զմարտարութեանն
իսկամուտ թիւն չէր պարտ
զատարի թողուլ. զի մի
երբեւ. զպարտ գտանիցի
ինչ գտանիցի՝ առ ի չկա-
րիցի առնել զպիտ, զորոց
իսկամուտ թիւնն լինեան ու-
նէր: Երկրորդ անգամ՝
քանզի բարերար էրութե-
ան, չէին իրաւ ունէր
զպարտարութիւնն անող-
տակար պահէ: Եւ այլ
ինչ բազում նման սցին
էր զՎտուծով, վասն որոց
կազմանոյ աշխարհի արար
սկիզբն:

Որպէս որ եթէ ճարտա-
րութիւնն իրաց ինչ գիտի-
ցէ, եթէ զնուազածու-
թեանն եւ եթէ քրդու-
թեանն, եթէ զհիւստու-
թեանն, եւ արքեանք
զմարտարութիւնն
չըուցանիցէ, ի զուր ունի
զմաշխատան ճարտարու-
թեանն, ոչ ստի ոչ ինքն
վայելիցէ, եւ ոչ պիլոց
գիտարութիւնն արու-
ցանիցէ:

1 Այսպէս ի Տ փոխանի ի Վ:
2 Ինչպիսի իմաստն է՝ ճարտարագիտութիւն, ա-
րուեստագիտութիւն:

3 Եւստիս
4 Իմա՝ ճարտարագիտութիւն
5 Տ առն Մուկի
6 Եւստիս՝ զնշնապէս:

1 Եւստիս՝ զնշնապէս:

2 Եւստիս՝ զնշնապէս: Իւրեքին՝ զնշնապէս:

արդիւնքն ընաւ ոչ ցուցանիցէ: Չի ամենայն ճարտարութիւն հործնող յայտնի, եւ այսպէս ասացից զայլ ի լինել:

6. Նշնայպէս եւ որ լաւ որ իցէ, եւ լաւնիցի զի՛ր որում՝ բարերարութիւն ցուցանել կարիցէ, ի զուրից լաւն լինել: Չի բարերարութիւն այն է՝ յորժամ այլքն ի նմանէ վայրեւոյցն: Եթէ չիցեն՝ որոց վաճառ բարերարութիւնն սկիզբն առնուցու: Ընելոյ, ապա չէ ինչ բարիք, զի բարերարութիւնն ծածկիցի ի նմա, որ զայն առնիցի. քանզի չէ ինչ ծանոթ սկիզբն լինելոյ բարերարութեանն այնոցիկ որ կարծան իցեն նովաւ: Իսկ ի՞նչ էլ չեն՝ որոց կարիցէ ցուցանել զբարերարութիւնն ապա եւ նորա բարերարութիւնը յայտ առնի: Այլ եւ չանցի իցի այն նմա՝ որ բարերարն իցէ ընտելեանք, զի բազումք ի բարերարութեանն վայելեցեն:

6. Նշնայպէս եւ վատուծոյ ծոյց պարտ է իմանալ. զի որ զամենայն արուեստգիտութիւն ունէր յիջեցանք իժէ՛ւ չէր արարածս արարեալ՝ ի զուր կարծէր: Առնել զարուեստգիտութիւնը, զի չէին՝ որոց կարիցէ ցուցանել իժէ՛ւ իրեն ճարտարապետն է: Կամ որոյ, ասեմ, եկն ի գործ, զի գաւառեան իւր ի գործն ցուցանել կամեցաւ: Բանն զի չէր բաւական գիտել վատուծոյ արարածս, առանց այնոցիկ յորս լինել գիտութեան պատշաճ էր. զի անօրուտ թուեցաւ. նմա, նա եւ զատարկ իսկ՝ այնպէս մնալ: Իւր գործութիւն անդործ չէ ինչ չանցի այնմ՝ որ զնայն ունիցի. այլ իրեն իցէ թէ բարերար իցէ, այլ ոչ վայելէր ի բարերարութեանն, յորժամ չէր որ որ կարծէր նովաւ:

7. Վասն որոյ, քանզի բարերար էր, եկն յառնել արարածս, եւ ան զոյդսն ի զոյ. քանզի կամեցաւ ցուցանել զբարերարութիւնն յառաջ քան զցուցանելն այստեւ արդեամբ: Չի անպիկ բարերար ընուած էր՝ զզոյդսն ի զոյ անել: Այլ եւ խոտանալ զաւաղոյնն զայսցելոցն ի նմանէ. զի ոչ միայն զմեկն շնորհեաց նոցա, այլ եւ ի լաւութիւնան վայելել, որով զիւրոյ զբարերարութեանն:

1 իմա՝ զի կարծէր:

Նշնայպէս եւ որ բարերար որ իցէ, եթէ բարերարութեանն վայելելը չիցեն, ու՛մ չա՛ն իցէ բարերարութիւնն: Չի բարերարութեանն առաքինութիւնն այն է՝ յորժամ այլքն ի նմանէ վայելեցեն. եւ եթէ չիցեն՝ որը վայելիցեն ի բարերարութեանն, զի՛նչ չա՛ն իցէ ի բարերարութեանն անտի:

Նշնայպէս եւ վատուծոյ՝ որ զամենայն ճարտարութիւն արուեստգիտութեան ունէր յիջեցանք, եթէ չէր արարածս արարեալ՝ ի զուր կարծէր ունել զճարտարութիւնն, յորժամ չէին՝ որը ի ճարտարութեանն անտի երեւէին:

Նա եւ ոչ բարերարութիւնն բարերարութիւն ցուցանել, եթէ արարածս չէր արարեալ՝ որը ի բարերարութեանն վայելէին:

Այլ նա այնպէս բարերար է

զի ոչ միայն զառնելն շնորհեաց նոցա, այլ եւ ի լաւութեանն լաւութեանց վայելել:

Նանդէս ցուցանել կամեցաւ. քանզի բարերարութիւն յայնժամ երեւի՛, յորժամ ունիցի եւ վայելապի՛ որ ի նմանէ կարողիցին:

8. Դարձեալ լի՛ւ չէր վատուծոյ ի սիրանն զարածս աշխարհի արարեալ, եւ զիսոր իսկ որ ոչ լի՛ւ բնաւ իցէ վատուծաւ, յորժամ չէին ի միջի՛ որը զնա ճանաչել կարէին: Առտի, քանզի յիւր գիտութիւնն անել կամեցաւ, եւ լի՛ւ է իրեն ցուցանել, արար առարածս, զի ծանկեղն զնա Տ եւ զի կարող իցեն վայելել ի նմա եւ ի բնու՛թեանն նորա: GS իսկ զայլ ինքս աշխարհի, ասեմ, վասն մարդոց արար ի պատաստութիւն ամենայն իրաց կարեւորաց, եւ զմարդն յիւր փառս. զի փառաստութեանն իցէ, եւ բարերարութեանն վատուծոյ ի մարդն երեւեցի:

9. Իւր զայս եւս ասեմ, զի վատուծաւ յառաջ քան զարարելն լինել՝ արար լինել յայն, զոր ասունքն կամէր: Չի ոչ երբեք եւ վատուծաւ գիտարկ միշտ ի մեծ նկարեալ զգեղեցնութիւն իւրոյ արարեստգիտութեանն: Վասն որոյ ասեմ, եթէ ոչ երբեք արուեստգիտութեանն նորա անօրուտ էր նմա. զի նա զգործ իւր ունէր ի սկզբանէ բնա կարողութեանն. այլ ասեմ՝ եթէ ոչ էր ի սիրէք բանն ի զուր բարի: Տ Իւր խորհրդով իսկ յառաջ քան զարարելն իրենն բնա՝ զու՛մ ինչ գեղեցիկ արար. այլ ոչ կամեցաւ, զի միշտ զմիտ միայն իցէ զնա ի նմա եւ վերին չգայցէ բնա ի լինել. քանզի այնպէս իմն ճամբիցաւ եթէ չիցէ այն կատարեալ: Դարձեալ եւ այսպիսի գործք իւրոյ արուեստգիտութեանն ծածկեալ մնային: Վասն այնորիկ զիւր զարուեստգիտութեանն, զնուութիւնն եւ զկարողութիւնն ցուցանել եւ յայտնել կամեցաւ՝ առաջ զմարդ, որ կարողն էր իմանալ զբարերարութիւն վատուծոյ:

GS 10. Արդ, մի ինչ անպէտ, մի մարդ, եթէ իցէ ինչ ինքնակալ եւ ընթերակալ վատուծոյ, եւ մի ինչ ի մեծութեանն զարուեստեան նորա ճանիցեալ կամ խախտիցեալ վատուծոյ:

GS 10. Արդ, մի ինչ անպէտ, մի մարդ, եթէ իցէ ինչ ինքնակալ եւ ընթերակալ վատուծոյ, եւ մի ինչ ի մեծութեանն զարուեստեան նորա ճանիցեալ կամ խախտիցեալ վատուծոյ:

Դարձեալ, թէ չէր վատուծոյ արարածս արարեալ, եւ զիսոր իսկ որ ոչ լի՛ւ բնաւ իցէ վատուծաւ, յորժամ չէին ի միջի՛ որը զկարողութիւնն գիտութեանն ստանային: Առտի, քանզի յիւր գիտութեանն անել կամեցաւ, եւ լի՛ւ է իրեն ցուցանել, յորժամեաց ասունքն՝ արարածս առ իւրոյ գիտութեանն ընծայեցուցանելոյ, զի վայելիցեն ի բարերարութեանն նորա: Իւր զպէտս աշխարհիս վաճառ մարդոց արար ի պատաստութիւն ամենայն իրաց կարեւորաց, եւ զմարդն յիւր փառս, զի փառաստութեանն իցէ, եւ ծանկեղն զբարերարութիւնն:

Իւր այսպէս ոչ երբեք եւ վատուծաւ գիտարկ յարարութեանն, քանզի միշտ ի մեծ նկարեալ ունէր զորս ասունքն լցնէ էր:

Իւր զի չէր ի գեղ կամեցն եւ իժէ՛ւ եւ խորհրդով ունէլ զկարողութիւնն:

Կան այնոցիկ առ յայտնելոյ զփառն եւ զիսոր՝ Նորա՛ս ան յայտ արարածս, զի իւր կարողութիւնն երեւեցնել եւ արարածս ի նորա բարերարութեանն վայելեցեն:

Արդ, մի որ ինքնակալ զաշխարհս իւր խնցէ ճամբիցաւ, եւ մի բնութեանց ինչ վատուծոյ, զի մի զմեծութիւնն զարուեստեան նորա խախտիցէ: Այլ ամենեցուն նա շնոր

1 S առի Potenza.

2 Յոյ. լուիս առնել. Իզմիրենն առնի՝ յոթութեաց:

3 Երեւի ձեռագրի սխալ՝ փնել. բնութեան:

4 Յոյ. Խորհրդով:

նաւանց նա շնորհաց փո-
նին որպէս զն էին յառա-
ջագոյն. եւ որք ի սիրանէ
ու անկէն դրաստա-
թիւնն ՅԵՂ. կողմն
եթէ Լուսնան արեւու
առաւել Ժամն ինչ. թոյլ
զնորսն նորա ի Ժոյն լուս-
նայ կողմն, որքն Բէ
նա Ժամն դարա հասնէ առ-
նայ ինչ Կողմն, եւ ոչ
եթէ ի յոյն ի գոյ անկաւ:
1 Չոյսն ժամանակն
Լուսնայ. եւ ոչ Կոթ Բէ
ուստի առնալ զարարան
կողմնայ ինչ Լուսնայ.
եւ ոչ ոյսմաւ. Ժարկան
յարարացն նմանաւ.
քանի նա անդառաւ առնել
թարթուր է քան քրտա-
թիւն Ժարկան. քանի ոչ
Ժամն կողմնայ կողմն
է. եւ ոչ Կոթն ինչ
թոյսն ոչ Կոթն իսանել:
քանի նա է աննայն գոյ-
նոյն գոյսոյ:

Շնայ քննել. որ ոչ էին
յարարացն:

Ընկեր դարսթիւնն նորա
ի Ժոյն լուսնայ կողմն.
եւ արեւադարսթիւն Ժոյն
Կոթն
Ինչ փա Նաւարկն, եւ
ոչ ի յոյն ի գոյ անկաւ
դրաստի աննայն: Չոյս
Բէ ժամանակն Լու-
սնայ. եւ ոչ Կոթ Բէ
ուստի առնալ զարարան
կողմն. ոչ Բէն է ան-
նայն թուսթեան որպէս:

եւ ոչ Ժոյն կողմնայ
կողմն. եւ ոչ
Կոթն Կողմնայ ինչ
Կողմն. ոչ գոյսնայ
գոյսնայն գոյսոյ:

Չոյսնայն գոյսնայ անկ
Ժարկայ զԼուսնայ եւ ոչ
փոյն գոյսնայն Բէնայ ինչ
գոյսնայ. որով Լուսնայ
փառաւոր, որքն նայն
կողմն: Յի ոչ կողմն ան-
որպէս Կողմն Բէնայ ան-
կողմն ինչ:

Ընդամենէ:

Հ. Յ. Յ.

ՆԵՐՍԵՍԻԱՆԵՐ

ՆԵՐՍԵՐԵՆԵՐՆԵՐ ԵՆԵՐՆԵՐԵՐ

Պարանոխանայ Հայոց վերին եպիս-
կոսին՝ մեծանուն Աբահեմիա Պրզորեանի
մահաւանն (1715) Եւսեւս — որ լատ անոյն
բնական մահաւամբ վախճանած է զԽղիւրդ
քաղաքը, բայց ըստ Ստեփանոսի Պաշգա՝ Բա-
նաւորաւան է հաւաքարայի մեծամեծներէն անսր
համար, որ իւր աղքատ շատ սիրած եւ շրջակայ
աղքատութեանց հետ հաւասար իրաւանց ու
վիճակի բարձրացնել ապշած է, — որք Թաւաթ
հայ կղերը կայսերական հրամանագրաւ Գրան-
սիլուանիոյ լատին եպիսկոպոսին իրաւասու-
թեանը առնէ դրուեցաւ առաժամանակեայ կեր-
պով, մինչեւ որ նոր եպիսկոպոս մը կար-
գուի իրենց: Թեպէտ երբեք երբեք կ'աւծ են
երեւելի մարդիկ, որ նորոգել աւաղած են հայ
եպիսկոպոսութիւնը Գրանսիլուանիոյ մէջ, բայց
մէկ կողմանէ ներքին անմիաբանութիւնը, միւս

կողմանէ զերպոյն իշխանութեանց շնորհ զիջ
բանքը, բայց մեծանայ Հանգարդի կողմանէ
գրով. իսպով ու գործով ցուցած աստիկ
հախաւորութիւնն ու ընդդիմադրութիւնն այն
վիճակի հասցած են Գրանսիլուանիոյ Հայոց
եկեղեցւոյն իրեն, որ կղերը բաւական մա-
մանակ այս բանի զեմ յառաջադասեալով
մը մեղքն հասնէ՝ անանկով Բէ անն բան
անդաւաւ է, անդաւաւս ինչ եւ լատին եպի-
սկոպոս վերին իրաւասութիւնն ընդանկ:

Պատի ոյստեան որ՝ Բեպեւ լատին
եպիսկոպոս վաղեմ ավագանեան համեմատ
հայ եկեղեցին կը կառավարէ, ժամանակ ժամա-
նակ շրջաբերական Բեպեւով այս եկեղեցւոյն
ներքին վարչական վերաբերեալ հրամաններ
կուսոյ, պաշտօնական այցելութիւններ կ'ըն-
են եւ այլն. ոյստ աննայնի հարեւր ութան
աւրան պարագային Ժոյնն մէջ դասա-
հան չէ, որ լատին եպիսկոպոս մը՝ հայածեւ
կղերիկով մը լայն անոք դրած ու զնոյն անոն
բլլոյ:

Գարաւ երկրորդ կիսան՝ նախն ելաւ
Լուսնան մը, որ հայ եպիսկոպոսութիւնը
Գրանսիլուանիոյ մէջ վերստին կանգնէ: Եւսո
աննաւայն ու մեծախորհ անն անն Ժոյն
բանեցաւ, անն քոր շարքէ: Համ գնաց,
Խանցաւ, գրեց, գործեց: Իւր մեծազամար
ստացանքն՝ բլլաւ հայ եպիսկոպոսութեան
Բաղաց — եթէ որ իր մահաւանն հաշուով
ասոր աւրան Ժոյնն մէջ հայ եպիսկոպոս-
ութիւնն եւ կամ գանէ հայ սեղագահութիւն
(vicariat) մը հաստատուի Գրանսիլուանիոյ մէջ,
— բայց իւր բոլոր բնորդ պարագի ելաւ անն
կողմանէ ընդդիմութեանց հանդիպելով: Եւսո-
պետով հայ եպիսկոպոսութեան ինչորն գոր-
նեալ աւակտեալ վիճակի մէջ Բաղուեցաւ, եւ
հայ եկեղեցին Թոյն որք եւ լքեալ եւ զուրկ
անն օգնութիւնէ:

Եւսո կ'աւծ անն՝ անդիւնն Կասանդու-
պովո՝ հաստանաւ կաթաղիկոսն նախագա-
հութեամբը ժողոված եպիսկոպոսական սին-
հագոսին (1869) առաջարկութիւններ եղած,
որ Գրանսիլուանիոյ կաթաղիկն Հայերն ալ
կաթաղիկական վիճակն մէջ — այս ինչն՝
իրաւասութեան առն — առնալին: Գաղափար
մը՝ որուն իրագործութիւնն անկողիքի էր.
որովհետեւ եթէ առաքելական Ս. Գահն այս
բանիս իր հաւանութիւնն եւստար, Հանգարա-
կան տերութիւնը բացարձակապէս պիտի հա-
կառակեր:

1 Աստիւն՝ վաղմութիւն կերպարանայ: